

Spis treści

Uwagi wstępne (*Janusz Józef Węc*) 5

I. Likwidacja skutków wojny i początki konfliktu Wschód—Zachód 1945–1949

1. Zakończenie i bilans II wojny światowej (*Janusz Józef Węc*) 10
Konferencja teherańska, jałtańska i poczdamska 10
Bilans wojny 20

2. Okupacja Niemiec i Austrii 28

Polityka okupacyjna czterech mocarstw w Niemczech w latach
1945–1949 (*Janusz Józef Węc*) 28

Władza zwierzchnia Sojuszniczej Rady Kontroli 28

Proces zbrodniarzy wojennych w Norymberdze 31

Problem niemiecki w pracach Rady Ministrów Spraw Zagranicznych 33

Reformy walutowe i kryzys berliński 39

Utworzenie dwóch państw niemieckich 41

Okupacja Austrii (*Jan Rydel*) 46

3. Traktaty pokojowe z Bułgarią, Włochami, Rumunią, Węgrami i Finlandią (*Wojciech Rojek*) 52

Bułgaria 53

Włochy 54

Rumunia 55

Węgry 56

Finlandia 57

4. ZSRR i powstanie bloku wschodniego 59

Sytuacja społeczno-polityczna ZSRR po wojnie (*Wojciech Stepkiewicz*) 59

Partia 59

Repatriacja 60

Gospodarka 61

Żdanowszczyzna. Polityka narodowościowa i stosunek do prawosławia 62

Unifikacja zdobytych terytoriów 64

Kominform (*Wojciech Stepkiewicz*) 65

Kraje radzieckiej strefy wpływów 1945–1948 (*Zdzisław Zblewski*) 67

Czechosłowacja (*Zdzisław Zblewski*) 70

Węgry (*Zdzisław Zblewski*) 74

Bułgaria (*Tadeusz Czekalski*) 78

Rumunia (*Tadeusz Czekalski*) 81

Koncepcje federacji bałkańskiej i środkowoeuropejskiej (*Wojciech Rojek*) 85

Jugosławia. Pod władzą Tity (*Irena Stawowy-Kawka*) 87

Konflikt radziecko-jugosłowiański (*Wojciech Rojek*) 90

Albania (*Tadeusz Czekalski*) 93

Traktaty sojusznicze państw bloku wschodniego 1945–1949 (*Piotr Mikietyński*) 98

Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (*Piotr Mikietyński*) 100

5. USA i Europa Zachodnia 103

Doktryna Trumana (*Janusz Józef Węc*) 103

Plan Marshalla (*Janusz Józef Węc*) 106

Pakt Brukselski i NATO (*Janusz Józef Węc*) 114

Ruch Europejski. Rada Europy (*Janusz Józef Węc*) 119

Stany Zjednoczone Ameryki. Pierwsza kadencja Trumana (*Wojciech Rojek*) 124

Wielka Brytania 1945–1950: zwrot w dziejach mocarstwa (*Jan Rydel*) 128

Francja — początki IV Republiki (*Wojciech Rojek*) 131

Włochy (*Krzysztof Sirzałka*) 137

Walka o demokratyczne Włochy 1943–1945 137

Lata rozstrzygnięć 1945–1948 138

Grecka wojna domowa (*Tadeusz Czekalski*) 142

Kraje Beneluxu po II wojnie światowej (*Artur Patek*) 142

6. Podział stref wpływów na Dalekim Wschodzie (*Jakub Polít*) 151

Kapitulacja i okupacja Japonii 151

Kapitulacja 151

Era reform 151

Odbudowa 153

Wojna domowa w Chinach 153

Rokowania w Czungkingu 153

Ofensywa Kuomintangu 154

Kłeska Czang Kaj-szeka 156

„Utrata Chin” 157

Problem koreański 157

7. Świat arabski. Izrael (*Artur Patek*) 159

Zarys sytuacji politycznej na Bliskim Wschodzie po zakończeniu II wojny światowej 159

Panarabizm. Liga Państw Arabskich 160

Problem Palestyny. Powstanie państwa Izrael 161

Pierwsza wojna arabsko-żydowska 166

8. Początki dekolonizacji 1945–1948 (*Jan Rydel*) 169

Początki rozpadu Imperium Brytyjskiego 169

Symptomy kryzysu w posiadłościach Francji 171

Holenderskie Indie Wschodnie. Filipiny 173

9. Ameryka Łacińska 1945–1948: pod auspicjami Stanów Zjednoczonych (*Artur Gruszczak*) 175

10. Pierwsze dekady ONZ (*Jakub Polít*) 177

Geneza Organizacji Narodów Zjednoczonych 177

Karta i główne organy ONZ 178

Siedziba i pierwsze dylematy Organizacji	179
Bezsilność ONZ	181
Zmierzch przewagi Zachodu w ONZ	181

II. Od apogeum zimnej wojny do fazy kryzysów 1949–1963

1. Apogeum zimnej wojny	184
Wojna koreańska (<i>Jakub Polit</i>)	184
Sytuacja międzynarodowa	184
Atak północnokoreański	185
Ofensywa MacArthura	186
Interwencja chińska	187
Groźba konfliktu światowego	187
Rozejm w Panmundżonie	188
Skutki wojny	189
Traktat pokojowy z Japonią (<i>Jakub Polit</i>)	192
Koncentracja sił militarnych	194
Nowa doktryna NATO (<i>Janusz Józef Węc</i>)	194
Układ Warszawski (<i>Piotr Mikietyński</i>)	198
Konflikt indochiński	199
„Bрудna wojna” (<i>Jakub Polit</i>)	199
Ofensywa Viet Minhu (<i>Jakub Polit</i>)	200
Dien Bien Phu (<i>Jakub Polit</i>)	201
Konferencja genewska (26 kwietnia — 21 lipca 1954 r.) (<i>Wojciech Rojek</i>)	201
Skutki „brudnej wojny” (<i>Jakub Polit</i>)	203
Powstanie SEATO (<i>Jakub Polit</i>)	204
2. Częściowe odprężenie	205
Śmierć Stalina i zmiany w polityce zagranicznej ZSRR (<i>Wojciech Stepkiewicz</i>)	205
Odprężenie w stosunkach międzynarodowych 1953–1956	205
Konferencje wielkiej czwórki (<i>Wojciech Rojek</i>)	207
Konferencja berlińska (25 stycznia—18 lutego 1954 r.)	207

- Konferencja genewska (18–23 lipca 1955 r.) 208
 Nowa doktryna stosunków międzynarodowych: współistnienie i ekspansja (*Wojciech Stepkiewicz*) 209
 Traktat pokojowy z Austrią (*Jan Rydel*) 210
 Konferencje rozbrojeniowe przełomu lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych (*Wojciech Rojek*) 211

3. Tendencje integracyjne w świecie zachodnim 216

- Integracja europejska 1949–1962. Od planu Schumana do planów Foucheta (*Janusz Józef Węc*) 216
 Europejska Wspólnota Węgla i Stali 217
 Integracja militarna. Od projektu Europejskiej Wspólnoty Obronnej do traktatów paryskich 220
 Europejska Wspólnota Gospodarcza. Euratom 227
 Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu 230
 Francja — schyłek IV Republiki (*Wojciech Rojek*) 232
 Wielka Brytania w latach 1950–1964: powrót konserwatystów (*Jan Rydel*) 235
 Republika Federalna Niemiec 1949–1963 (*Janusz Józef Węc*) 238
 Porządek konstytucyjny i system partyjny 238
 Protokół petersberski 241
 „Cud gospodarczy” 244
 Odzyskanie suwerenności 250
 Rządy „Centrum” we Włoszech 1948–1958 (*Krzysztof Strzałka*) 258
 Państwa nordyckie po II wojnie światowej (*Artur Patek*) 260
 Stany Zjednoczone 1949–1963 (*Wojciech Rojek*) 272

4. Blok wschodni 281

- ZSRR w ostatnich latach rządów Stalina i w dobie Chruszczowa (*Wojciech Stepkiewicz*) 281
 ZSRR od schyłku lat czterdziestych do śmierci Stalina 281
 Walka o władzę po śmierci Stalina 286
 Liberalizacja w polityce wewnętrznej 288
 XX zjazd KPZR i jego następstwa 288
 Walki o władzę ciąg dalszy. Reżim Chruszczowa wobec społeczeństwa doby „odwilży” (*Wojciech Stepkiewicz*) 291

Polityka narodowościowa	293
Gospodarka	296
Stosunek do religii	298
KPZR w dobie Chruszczowa	300
Apogeum stalinizmu w krajach satelickich 1949–1956	301
Czechosłowacja (<i>Zdzisław Zblewski</i>)	302
Węgry (<i>Zdzisław Zblewski</i>)	305
NRD — sowietyzacja wschodnich Niemiec (<i>Jan Rydel</i>)	308
Rumunia 1948–1956 (<i>Tadeusz Czekalski</i>)	313
Bułgaria 1948–1956 (<i>Tadeusz Czekalski</i>)	315
Albania 1948–1961 (<i>Tadeusz Czekalski</i>)	318
Jugosławia 1948–1955. Konflikt z ZSRR (<i>Irena Stawowy-Kawka</i>)	322
5. Ponowny wzrost napięcia	325
Drugi kryzys berliński 1958–1961 (<i>Janusz Józef Węc</i>)	325
Kryzys kubański 1962 (<i>Piotr Mikietyński</i>)	336
6. Bliski Wschód (<i>Artur Patek</i>)	341
Bliski Wschód w polityce mocarstw	341
Zamach stanu Wolnych Oficerów w Egipcie	342
Kryzys sueski	344
Przeobrażenia polityczne na Bliskim Wschodzie w latach 1958–1963	347
Sytuacja w Iranie. Biała rewolucja	349
Niepodległość Cypru. Kryzys cypryjski	350
7. Daleki Wschód (<i>Jakub Polit</i>)	352
Specyfika rządów komunistycznych w Chinach	352
„Sto kwiatów”	352
„Wielki skok naprzód”	352
Międzynarodowa izolacja Chin	353
8. Konferencja w Bandungu (<i>Artur Patek</i>)	355
Ruch państw niezaangażowanych	356

9. Dekolonizacja 1948/1949–1962 (*Jan Rydel*) 358

Północna Afryka 358

Francuskie kolonie afrykańskie na południe od Sahary 360

Brytyjskie kolonie w Czarnej Afryce 361

Tragedia Konga Belgijskiego 362

Brytyjskie posiadłości w Azji i innych rejonach świata 364

Imperium włoskie 365

Południowa Afryka i apartheid (*Jan Rydel — Jacek Lachendro*) 366

10. Ameryka Łacińska 1950–1962: reformy i rewolucja (*Artur Gruszczak*) 369

11. Źródła koniunktury lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych (*Andrzej Grzywacz*) 375

Ekonomiczne konsekwencje II wojny światowej 375

Powojenna odbudowa gospodarek krajów zachodnich 376

System walutowy z Bretton Woods 378

Postęp w nauce i technice 380

Koniunktura lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych w gospodarce rozwiniętych krajów zachodnich 381

Polityka gospodarcza i społeczna państw wysoko rozwiniętych. Źródła prosperity 383

Indeks nazwisk (*Stanisław Papierz*) 385

Indeks nazw geograficznych (*Stanisław Papierz*) 392

Indeks organizacji, partii i konferencji (*Agnieszka Mazur, Stanisław Papierz*) 405

Wykaz skrótów 414

Spis ilustracji 421

Spis map 423